

SE TRAILER

Barnen från Silvergatan

När mamman försvinner tar Katinka och hennes syskon hand om sig själva – tills rektorn anar oråd. Deras plan: anställa en hushållerska för att rädda fasaden. Valet faller på Miss Nelly, en man i kjol och klackar, som istället förändrar allt i grunden.

Barnen från Silvergatan är baserad på boken med samma namn av författaren och psykologen Renée Toft Simonsen.

Utsedd till "ÅRETS BÄSTA BARNFILM" och vinnare av Robert-priset, Danmarks mest prestigefyllda filmpris som delas ut av Danmarks Film Akademi.

Rek för åk 2 t.o.m. 6

INTRODUKTION

Med humor som berättargrepp tillgängliggör *Barnen från Silvergatan* både allvarliga och angelägena ämnen.

Filmen öppnar för samtal och reflektion kring mänskliga rättigheter övergripande och barns rättigheter specifikt, kring familj, omsorg, lagar, regler, moral, normer och mångfald.

FÄRGGLAD FILM – FÄRGGLAD HANDLEDNING!

Filmhandledningen är färgkodad för att särskilja vilka frågor som passar för olika åldrar:

- Frågeställningar passar alla
- Frågeställning passar bäst för mellanstadiet

HANDLING

I en lägenhet på Sølvgade i Köpenhamn bor elvaåriga Katinka tillsammans med sina syskon Tristan, Kirk och Petra, samt papegojan Kapten Gott Humör. Sedan mamman mystiskt försvann ett år tidigare lever barnen utan vuxna och bestämmer själva över läggstider, tandborstning och läxor. De håller försvinnandet hemligt för omvärlden och försöker få vardagen att fungera på egen hand.

När minstingen Petra behöver en vuxens underskrift för att kunna börja i skolan tvingas syskonen fundera ut en plan. Inför den bistra och misstänksamma skolinspektören måste de fejka en ordnad familjesituation som ska upprätthålla bilden av att de har en närvarande förälder, för att undvika att splittras och hamna på barnhem. De bestämmer sig för att anställa en hushållerska som kan agera täckmantel.

Valet faller på den färgstarka Miss Nelly, en man i kjol och högklackat som skapar både trivsel, värme och familjekänsla. Men valet gör snart situationen mer komplicerad – för barnen börjar tycka om Miss Nelly, och märker att han bryr sig genuint om dem. Ändå försöker de upprätthålla lögnen om att allt är under kontroll och att deras mamma bara är ute och reser i jobbet.

Miss Nelly berättar för sin partner Brian som direkt anar att något inte stämmer. De försöker få tag i mamman men misslyckas och börjar så småningom spionera på syskonen för att förstå vad

det är som försiggår. Då upptäcker de att de lever ensamma, dumpstrar (alltså stjäla mat som ska slängas från matbutikernas containrar) och stjäla för att klara sig.

Situationen eskalerar när Katinka i ett försök att visa uppskattning – och samtidigt bättra på den alltmer bräckliga lögnen om mammans resor – vill ge Miss Nelly en present. Hon stjälar en dyr jacka åt honom, men blir påkommen av butiksinnehavaren och dessutom är Brian och Miss Nelly henne hack i häl.

Till slut får Miss Nelly Petra att berätta sanningen; att det inte någon mamma hemma, och inte på någon jobbresa heller. Brian blir bestört och vill gå till polisen, men barnen hinner uppfatta hotet och flyr. Samtidigt övertalar Miss Nelly sin man att inte anmäla och föreslår istället att de ska ta hand om barnen.

Miss Nelly och Brian hittar syskonen och frågar om de vill flytta in hos dem. Storebror Tristan är tveksam till att lämna ifrån sig ansvaret men Brian föreslår uppfinningsrikt att syskonen kan bli anställda som hans och Miss Nellys barn, precis som de ju själva anställdes Miss Nelly att vara deras vuxna. Barnen antar budet och får därmed en utvidgad familj tillsammans – med kärleksfulla och ansvarstagande vuxna, stöd, värme och skratt.

Koppling till läroplanen, Lgr22

Filmen rekommenderas för åk 2-6 och lämpar sig väl för mnesövergripande arbete som rör samhällskunskap, bild, svenska, etik och livsfrågor. Filmen erbjuder rika möjligheter för diskussion och reflektion, med frågeställningar som kan anpassas utifrån elevsammansättning och undervisningsupplägg.

SAMHÄLLSKUNSKAP

Att leva tillsammans, åk 1-3

- Samtal om och reflektion över moraliska frågor och livsfrågor med betydelse för eleven, till exempel kamratskap, könsroller och döden.
- Samtal om och reflektion över normer och regler i elevens livsmiljöer, däribland i skolan och i digitala miljöer.

Att leva i världen, åk 1-3

- Mänskliga rättigheter inklusive alla människors lika värde och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Grundläggande demokratiska principer. Vad åsikts- och yttrandefrihet samt majoritetsprincipen kan innebära i skolan och i samhället.

Individer och gemenskaper, åk 4-6

- Sociala roller och normer i olika sammanhang, till exempel inom familjen och i vänskapsrelationer. Könsroller, jämställdhet och sexualitet.
- Sociala skyddsnet för barn i olika livssituationer, i skolan och i samhället.

Samhällsresurser och fördelning, åk 4-6

- Det offentligas ekonomi. Vad skatter är och vad kommuner, regioner och stat använder skattemedel till.

- Exempel på skilda ekonomiska och sociala villkor för barn, i Sverige och i olika delar av världen.

Rättigheter och rättsskipning, åk 4-6

- Samhällets behov av lagstiftning samt några olika lagar och påföljder. Kriminalitet och möjliga konsekvenser för individ och samhälle.
- De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering.

BILD

Bildanalys, åk 1-3

Bilder ur elevernas visuella kulturer som gestaltar normer och stereotyper.

Bildanalys, åk 4-6

- Bilder ur elevernas visuella kulturer som gestaltar identitet, grupptillhörighet och normer.
- Hur bilder påverkar och förmedlar budskap. Ord och begrepp för att kunna samtala om bilders innehåll, uttryck och funktioner.

Filmen kan även kopplas till undervisningen inom ämnena RELIGION (etik och livsfrågor), SVENSKA (tala, lyssna och samtala) och BIOLOGI (kropp och hälsa).

Kanske kan filmen bli utgångspunkt för ett fördjupat arbete om mänskliga rättigheter?

På bilden: De fyra syskonen Kirk, Tristan, Petra och Katinka. Också på bilden: lagar, regler och normer.

BARNS RÄTTIGHETER

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller "Barnkonventionen" som den också kallas, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Barnkonventionen, som sedan 2020 är svensk lag, understryker att i beslut och åtgärder som rör barn ska barnets bästa alltid beaktas.

- Katinka i filmen är 11 år, Tristan är 15, Kirk är 9 år och Petra är 6 år. Hur länge är man barn enligt Barnkonventionen?

- För varje år du blir äldre får du göra mer och mer saker. Känner du till några exempel på saker du kommer få rätt att göra inom de närmsta åren? (Kanske se film från en ny åldersgräns, skaffa ett sommarjobb, ha sociala medier eller köra moped?) Är det något särskilt som du ser fram emot? Varför då, i så fall?

- Den dagen man fyller 18 år blir man myndig, vilket betyder att man får bestämma över sina egna saker och ta hand om sig själv. Innan dess är det barnets föräldrar eller annan vårdnadshavare som ansvarar för barnets uppfostran och utveckling, det säger Barnkonventionen. Men vem ansvarar för barnens uppfostran och utveckling i filmen?

- Hur tycker du att det går för barnen i filmen att

ta hand om sig själva? Vad går bra och vad går mindre bra? Varför måste barn ha vårdnadshavare?

- Mognad handlar både om det vi lärt oss genom erfarenheter, hur vi tänker och resonerar, och om kroppens egen biologiska utveckling. När blir hjärnan hos en människa helt färdigutvecklad? Vilka färdigheter tar lång tid att utveckla?

- Vuxna har både rättigheter och skyldigheter. Kan du komma på exempel?

- Har barn både rättigheter och skyldigheter? Kan du komma på exempel?

I Barnkonventionen står det att barn som av olika anledningar inte kan bo kvar i sin hemmiljö har rätt till skydd och stöd från staten, samt rätt till ett alternativt hem. Men barnen i filmen vill inte ha ett alternativt hem, tvärtom är de rädda för att "Kommuntrollet" och andra vuxna ska bli varse att de bor själva.

- Varför håller barnen det hemligt att deras mamma har försvunnit och att de bor själva? Vad tror de ska hända om deras situation uppdagas?

- Vad säger hemlighållandet om syskonens relation till vuxenvärlden?

- Vilka vuxna fanns i barnens liv innan de lärde känna Miss Nelly och Brian? Är det någon av de vuxna som borde ha agerat annorlunda, tycker du? Hur och varför, i så fall?

- Hur känner du när vuxna ställer många frågor? Känns det som att de lägger sig i, eller att de bryr sig? Hur vill du att vuxna ska visa intresse och stötta dig?

Vid filmens slut har barnen fått en utökad familj. De har varandra men också vuxna som vill och förmår ta hand om dem.

- I Sverige finns det en myndighet som heter Barnombudsmannen. Vad gör den?

Barnombudsmannen har en informativ webbplats som heter www.minarattigheter.se.

I Sverige finns också Bris, som står för Barnens Rätt i Samhället och är en organisation som jobbar för barns rättigheter. Bris finns på www.bris.se och man kan även ringa, sms:a, chatta eller maila med Bris. De är experter på att ge råd och stöd till barn.

OMSORG OCH TRYGGHET – I FAMILJEN OCH SAMHÄLLET

Syskonen i filmen har olika biologiska pappor och en mamma som de inte vet var hon är, men de har varandra och de råkar faktiskt skaffa inte bara en utan två nya kärleksfulla pappor!

Det finns många olika sätt att vara familj på. När det finns barn i familjen styr lagar vem som har juridiskt ansvar för att barnet får god omvårdnad. Hur man själv definierar sin familj kan däremot inte lagen bestämma.

- Vad betyder ordet "familj" för dig?

- Varje syskon i filmen bidrar med sina unika egenskaper och perspektiv. Resonera kring syskonens personligheter och vad de har för olika roller i familjen!

Det är inte ovanligt att man tycker olika och bråkar i en familj. Man är ju olika personer och ofta lever man tätt inpå och beroende av varandra. Men hur man bråkar och hur man förebygger och löser konflikter är viktigt.

- Hur verkar det i filmen; håller syskonen sams och hur löser de meningsskiljaktigheter? Hur får alla utrymme och respekt, även när meningarna går isär?

- Förklara innebörden i begreppet demokrati! Ska familjer vara demokratiska (är det möjligt)? Hur tycker du att beslut ska fattas i en familj?

- Vill du ha familj när du blir vuxen? Hur tänker du nu att den ska se ut?

- Finns det något i din familj som du vill bevara för alltid? Finns det något som du skulle vilja förändra?

Familj handlar, liksom filmen, om kärlek, trygghet, att ta hand om varandra och visa omtanke. Det handlar om värme och tillhörighet, att man stöttar varandra – både praktiskt och känslomässigt – och att man visar att man bryr sig, lyssnar och ser varandra.

Precis som i en familj behöver vi känna trygghet, tillit och lojalitet i samhället i stort. Det speglas i ett ömsesidigt utbyte där våra rättigheter och skyldigheter går hand i hand.

De stöd och hjälpinsatser som finns för att människor ska kunna klara sig om de hamnar i svårigheter kan kallas för "ett socialt skyddsnät". Man kan alltså tänka på det som ett "osynligt nät" som fångar upp oss om vi "faller" – alltså om man till exempel blir sjuk, förlorar jobbet eller behöver stöd och hjälp på olika sätt.

- Vad finns det för skyddsnät i samhället om man till exempel blir av med sitt jobb?

- Hur är det med utbildning, barnomsorg, sjukvård, tandvård, äldreomsorg – hur betalas det och av vem?

Tanken om att alla i ett samhälle ska hjälpas åt gemensamt är en grundprincip inom socialism.

Då anser man att det är rättvist att den som kan bidra mer (till exempel genom att arbeta, betala mer skatt eller hjälpa till på andra sätt) ska göra det, medan den som behöver mer hjälp (till exempel på grund av sjukdom, ålder, arbetslöshet eller funktionsnedsättning) ska få det stöd som behövs.

• Vad tycker du är rättvist – att man får det man själv förmår prestera, att alla får lika mycket, eller att de som behöver mer får mer? Diskutera och motivera!

LAGAR OCH REGLER

Rättvisa kan vara en moralisk fråga som handlar om vad vi själva tycker är rätt och fel. Men rättvisa kan också vara en fråga om bestämda förhållningssätt.

I samhället finns olika bestämmelser som reglerar hur vi ska leva tillsammans. Vissa regler är specifika för vissa miljöer och andra är så viktiga att de blir lagar som gäller i hela landet.

Lagar är alltid nedskrivna och det är även många regler, för att man enkelt ska kunna ta del av dem och veta vad som gäller. Lagar och regler finns för att skapa ordning, trygghet och rättvisa.

Lagar och regler ger oss struktur, tydlighet och förutsägbarhet. Bryter man mot en regel brukar det leda till någon typ av negativ konsekvens.

• Ge exempel på en regel hemma, en i skolan och en regel som gäller i simhallen! Vad händer om man bryter mot reglerna?

• I filmen navigerar karaktärerna mellan olika moraliska dilemman men också regler och lagar. Kan du komma på exempel på något omoraliskt som barnen gör? Något regelbrott? Något lagbrott?

• Brian anser att det enda rätta är att kontakta myndigheterna och larma om barnens situation. Varför vill Miss Nelly inte göra det? Upplever han kanske att olika skyldigheter krockar med varandra? Diskutera och resonera kring vad Miss Nelly känner för ansvar!

• Tycker du att det är rätt att ljuga för att skydda sig själv och sina syskon från att bli separerade? Är den moraliska frågan om att skydda familjen viktigare än att vara ärlig?

• Hur stiftas lagar i Sverige?

• Vad betyder det att vi är lika inför lagen?

• Kan något vara olagligt men kännas moraliskt rätt, till exempel om syftet är att hjälpa andra? Diskutera och resonera kring varför / varför inte!

Ett normbrott – skor inomhus!?

NORMER OCH MÅNGFALD

Utöver vår egen moraliska kompass, skrivna och oskrivna regler och landets lagar, så förhåller vi oss också till normer. Normer är förväntningar på beteende som gäller inom en mindre social gemenskap eller i samhället i stort. Normer finns överallt och kan handla om småsaker som hur man förväntas lägga besticken när man har ätit färdigt vid matbordet, till djupgående uppfattningar om hur människor ska se ut, leva eller bete sig utifrån till exempel könstillhörighet.

Miss Nelly är en man som klär sig i kjol och högklackat, vilket utmanar traditionella könsroller och förväntningar om hur människor ska uttrycka sitt kön genom kläder och beteende. Miss Nellys karaktär fungerar som en påminnelse om att det finns många sätt att vara människa på, precis som det finns många sätt att vara familj på.

En spännande sak med normer är att de förändras över tid och ser olika ut på olika platser. Plagg som vi idag i Sverige ofta uppfattar som "kvinnliga" har under andra tider och på andra platser varit helt normala för män – och är det fortfarande. Normer är alltså inte fasta, utan vad vi till exempel uppfattar som "normala" kläder formas av faktorer som kultur, klimat, funktion och produktionsförutsättningar.

- Tycker du att det spelar någon roll vad folk har på sig? Varför eller varför inte?

- Vad menas med könsroller? Kan du komma på några exempel på normer kopplade till "manlighet", som Miss Nelly utmanar?

- Varför tror du att Miss Nelly väljer att vara sig själv även om det inte alltid är vad andra förväntar sig?

- Hur skulle du beskriva en person som vågar vara sig själv, även om vissa andra reagerar negativt på det?

Mångfald betyder att människor är olika – och att olikheterna är värdefulla. Vi kan ha olika språk, hudfärg, religion, funktionsförmåga, kön, kärlek, könsidentitet, ålder, intressen och erfarenheter.

De mänskliga rättigheterna säger att alla människor är lika mycket värda och har samma rättigheter, oavsett vem man är eller hur man lever sitt liv – så länge man inte skadar andra. Det gäller överallt i världen, även om alla länder inte alltid följer det.

- Är det alltid lätt att vara sig själv? Hur vet man vem man är?

Humor, allvar och kontraster.

• Hur kan vi i skolan visa att vi accepterar och respekterar olikheter? Diskutera hur syskonen i filmen betedde sig mot Miss Nelly och hur det fick honom att känna sig.

• Vad betyder ordet "inkludering"?

HUMOR OCH ALLVAR

I många berättelser blandas humor och allvar. Det kan låta som en märklig kombination, men de två förstärker ofta varandra. Humor kan göra det lättare att lyssna och ta in svåra ämnen, eftersom skrattet ger en paus från det tunga. Samtidigt kan det allvarliga få större effekt när det kommer efter en rolig scen – kontrasten gör att vi känner mer.

I *Barnen från Silvergatan* möter vi barn som lever i otrygghet och saknar sina föräldrar. Det är ett tungt ämne, men genom roliga situationer, kvicka repliker och barns sätt att se på världen blir historien både varm och underhållande. Humorn gör att vi kommer närmare karaktärerna och vågar följa med dem även i mörkret.

Man kan säga att humorn används som berättargrepp för en avväpnande effekt (mjukar upp mörkret), för kontrast (får tittaren att "ta ner gar-

den" och förstärker allvarets genomslagskraft), karaktärsbygge (låter oss lära känna barnens personligheter och överdriver de vuxna karaktärerna för att göra brister tydligare men också mindre hotfulla) och barnperspektiv (barns logik, missförstånd och kreativa lösningar på problem förstärker känslan av att vi ser världen genom deras ögon).

Filmen använder en varm och inbjudande färgpalett för att återspegla barnens fantasifulla värld, samtidigt som det kontrasterande mörkret speglar de mer allvarliga teman som behandlas.

• Fundera kring vad i filmen som har utmärkande starka färger! Papegojan, Miss Nelly, växter...? Har exemplen något annat gemensamt? Står de för positiva känslor – värme, trygghet, öppenhet, hemkänsla? – eller något annat? Kontrasterar de mot några andra platser, föremål eller personer?

• De äldre syskonen rör sig oftare i mörkare bilder. De är uppe sent och är ute på natten och dumpstrar. Finns det även en symbolik i det, om man tänker att de har mer ansvar och att mörkret också återspeglar mörkare tankar? Hur tror du att det känns att vara storasyskon i en familj där allting inte riktigt står rätt till?

• Vad fick dig att skratta i filmen? Var det någon

scen som gjorde dig rörd eller ledsen, vilken i så fall?

- Filmens musik förstärker de känslomässiga ögonblicken och bidrar till filmens övergripande ton. Hur skulle du beskriva filmens ton?
- Hur tror du att filmen hade upplevts utan komiska inslag?

Tristan tvekar till att flytta in hos Brian och Miss Nelly. Men när frågan omformuleras till om syskonen kan tänka sig att bli anställda som Brians och Miss Nellys barn, på samma sätt som de själva anställde Miss Nelly som sin vuxnen, blir det lättare för även Tristan att anta erbjudandet.

- Varför tvekar Tristan först kring om han och småsyskonen ska flytta in hos Miss Nelly och Brian? Varför blev det lättare att ta till sig erbjudandet när det omformulerades?
- Vad menas med att humor kan vara "avväpnande"?
- "Ett gott skratt förlänger livet", sägs det. Ta reda på vad som händer fysiskt i kroppen när vi känner glädje och skrattar! Varför gör det oss gott?

Produktionsuppgifter

Originaltitel: Børnene fra Sølvgade
 Regi: Mehdi Avaz
 Land: Danmark 2024
 Speltid: 102 min
 Tal: Danska eller svenska (två versioner)
 Text: Svenska
 Tillgängliga format: VOD, DCP

Bokning

Skolbio på biograf: Smorgasbord Picture House
log@smorgasbordpicturehouse.se

Institutionella visningar: Smorgasbord Picture House
log@smorgasbordpicturehouse.se

Mer information, trailer och översikt:
www.smorgasbordpicturehouse.se/pedagog